

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

06.08.2019. Nr. 201907/SAN990/NOS589

Uz TAP VSS-700

Iekšlietu ministrijai

Atzinums par likumprojektu
"Grozījums likumā "Par
pašvaldībām"" (VSS-700)

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo likumprojektu "Grozījums likumā "Par pašvaldībām"" (VSS-700) (turpmāk – likumprojekts) un sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju), ir sekojoši iebildumi.

1. Likumprojekts paredz noteikt, ka pašvaldība ir tiesīga sniegt finansiālu atbalstu valsts pārvaldes iestādei, lai uzlabotu minētās iestādes veikto funkciju izpildi attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 3. punktā ir noteikts, ka iestāde ir institūcija, kura darbojas publiskas personas vārdā un kurai ar normatīvo aktu noteikta kompetence valsts pārvaldē, piešķirti finanšu līdzekļi tās darbības īstenošanai un ir savs personāls. Tātad jau iestādes definīcijas izriet, ka dibinot iestādi tās funkciju izpildei ir jāparedz finanšu līdzekļi (atkarībā no dibinātāja – valsts vai pašvaldības budžetā). Saskaņā ar Latvijas Republikas 1996.gada 5.decembrī ratificēto Eiropas Padomes pieņemto Eiropas vietējo pašvaldību hartas noteiktajiem vietējo varu finanšu resursu piešķiršanas un izlietošanas principiem un brīvībām rīkoties ar pašvaldību rīcībā esošiem finanšu resursiem, kā arī likumā "Par pašvaldībām" 13.pantā nostiprinātajam principam, ka valsts pārvaldes iestādēm nav tiesību uzdot pašvaldībām pildīt tādas funkcijas un uzdevumus, kuru finansēšana nav nodrošināta, secināms, ka pat normatīvie akti, kas regulē valsts un pašvaldību darbību ir nošķirušī valsts un pašvaldību budžetus, kā arī uzlikušī zināmus pienākumus, kā piemēram, finansēt pašām savas iestādes, kā arī, ja valsts uzdod kādu jaunu vai normatīvajos aktos neminētu funkciju pildīt pašvaldībai, tai jāparedz attiecīgi finanšu līdzekļi. Tādējādi LPS ieskatā valsts pārvaldes iestādes veiktās funkcijas finansējamas no valsts budžeta, kā to paredz Valsts pārvaldes iekārtas likums.

2. Likumprojekta anotācijā kā likumprojekta izstrādes nepieciešamības pamatojums minēts, ka atsevišķas pašvaldības ir izteikušas vēlmi pašvaldību iedzīvotāju interesēs sniegt finansiālu un cita veida atbalstu valsts policijai tās funkciju izpildes uzlabošanai. LPS ir lūgusi pašvaldības sniegt viedokli par likumprojektu. Viedoklis par likumprojektu nav viennozīmīgs. Daudzas no viedokli sniegušajām pašvaldībām iebilst pret likumprojekta tālāku virzību, tajā skaitā tādēļ, ka norma ir vispārīga un var radīt negatīvas sekas uz pašvaldību

budžetiem, jo būs attiecināma ne tikai uz iekšlietu struktūrām, bet jebkuru valsts pārvaldes iestādi, kura konstanti cīnās ar budžeta līdzekļu nepietiekamību. Tādējādi LPS ieskatā nevar tikt pieļauta situācija, kad tiek apdraudēta pašvaldību autonomo funkciju izpilde, bet valsts pārvaldes iestādes veiktās funkcijas finansējamas no valsts budžeta, kā to paredz Valsts pārvaldes iekārtas likums.

3. Vēl viens likumprojekta neatbalstīšanas iemesls ir tāds, ka jau šobrīd spēkā esošā likuma "Par pašvaldībām" redakcijas 15. panta 12. punktā ir noteikts, ka pašvaldībai jāpiedalās sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, žūpiņas un netiklības apkarošanā. Līdz ar to jau šobrīd pašvaldības ir tiesīgas sniegt Valsts policijai atbalstu. Tāpat normatīvais regulējums satur veselu virkni tiesību normu, kas ir uzskaitītas arī anotācijā, par to, kā viena publiska persona citai var nodot bezatlīdzības lietošanā vai īpašumā mantu, tajā skaitā nekustamo īpašumu, pat veikt transfertus uz valsts budžetu. Savukārt Valsts pārvaldes iestādes VII. nodaļa nosaka sadarbību valsts pārvaldē (sadarbības līgums, starpresoru vienošanās). Atbilstoši dažādiem normatīvajiem aktiem, pašvaldībai jau ir vairākas iespējas piedalīties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, piemēram, ieviešot videonovērošanu administratīvajā teritorijā (ko valsts policija nepilnvērtīgi izmanto), dibinot pašvaldības policiju, dibinot pašvaldības administratīvo inspekciju vai administratīvo inspektoru amatus, nodrošinot glābējus iekšējos ūdeņos, aktīvi sadarbojoties ar valsts institūcijām, vai pat piešķirot valsts institūcijai lietošanas tiesības, kādam renovētam pašvaldības īpašumam. Tādējādi pašvaldības jau piedalās šīs kompetences nodrošināšanā veicinot veselīgu dzīvesveidu administratīvajā teritorijā vai nodrošinot dažāda līmeņa iedzīvotāju labklājības uzlabošanas pasākumus. Ņemot vērā minēto, LPS ieskatā nav skaidrs likumprojekta izstrādāšanas mērķis un lūdzam papildināt anotāciju ar informāciju par to, cik pašvaldības ir lūgušas virzīt šo likumprojektu un kādu iemeslu dēļ pašvaldības ir lūgušas virzīt šo likumprojektu. Jāsaprot, kādi ir iemesli, kādēļ pašvaldības uzskata, ka ir nepieciešams šāda veida regulējums.

4. Saskaņā ar likuma "Par policiju" 3. pantu, kā arī Valsts policijas mājaslapā internetā norādīto informāciju, Valsts policijas uzdevumi ir garantēt personu un sabiedrības drošību; novērst noziedzīgus nodarījumus un citus likumpārkāpumus; atklāt noziedzīgus nodarījumus, meklēt personas, kas izdarījušas noziedzīgus nodarījumus; likumā paredzētajā kārtībā sniegt palīdzību iestādēm, privātpersonām un personu apvienībām to tiesību aizsardzībā un ar likumu noteikto pienākumu realizācijā; kā arī savas kompetences ietvaros izpildīt administratīvos sodus un kriminālsodus. Likuma "Par policiju" 15. panta trešajā daļā ir noteikts, ka Valsts policija ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša iestāde. Atbilstoši Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumiem Nr. 240 "Iekšlietu ministrijas nolikums" 1. punktam Iekšlietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde iekšlietu nozarē, kas ietver noziedzības apkarošanu, sabiedriskās kārtības un drošības aizsardzību, personas tiesību un likumīgo interešu aizsardzību, valsts robežas drošību, ugunsdrošību, ugunsdzēsību, glābšanu, civilo aizsardzību, iedzīvotāju uzskaiti un dokumentēšanu, kā arī migrācijas un pilsonības jautājumus. Ņemot vērā, Iekšlietu ministrijas nolikumu, secināms, ka Ministru kabinets ir deleģējis tieši Iekšlietu ministrijai nodrošināt vienu no valsts

svarīgākajām funkcijām - noziedzības apkarošanu, sabiedriskās kārtības un drošības aizsardzību valstiskā līmenī. Turklāt, Iekšlietu ministrijas nolikumā jau ir noteikts ministrijas pienākums sagatavot un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegt priekšlikumus valdībai par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu realizācijai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta. Papildus arī Iekšlietu ministrijas Valsts sekretāra pienākumos ietilpst plānot finanšu resursus ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Tādējādi, iepriekš minētās tiesību normas dod ne tikai tiesības, bet arī pienākumu Iekšlietu ministrijai pamatot un noteiktā kārtībā sniegt priekšlikumus budžeta plānošanai valdībai savu funkciju realizēšanai un saņemt atbilstošu finansējumu no valsts budžeta.

5. No likumprojekta izriet, ka pašvaldības tiesības sniegt finansiālu atbalstu attieksies uz jebkuru valsts pārvaldes iestādi, savukārt no anotācijas izriet, ka tas attiektos tikai uz Valsts policiju. Ņemot vērā minēto nav skaidrs vai likumprojekts būs attiecināms uz pašvaldības tiesībām finansēt Valsts policiju vai jebkuru valsts pārvaldes iestādi. Ja likumprojekts attieksies uz pašvaldības tiesībām finansēt visas valsts pārvaldes iestādes, lūdzam anotāciju papildināt ar informāciju, kuras valsts pārvaldes iestādes tās būs, kāds būs finansēšanas pamatojums un kādu finansiālu ietekmi tas atstās uz pašvaldību budžetiem. Tāpat lūdzam papildināt anotāciju ar informāciju par to, vai pašvaldībām tiks kompensēti izdevumi par valsts pārvaldes iestāžu finansēšanu un valsts funkciju nodrošināšanu.

6. Papildus vēršam uzmanību uz to, ka likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 12. punkts savulaik tika ieviests kā atbalsta instruments Valsts policijai sabiedriskās kārtības nodrošināšanā. Pamatojums bija līdzīgs šobrīd anotācijā lietotajam, proti, bija ierobežota fiskālā telpa, kadru un tehniskā nodrošinājuma trūkums. Tādējādi daļā par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu tika noteikts, ka pašvaldības autonomā funkcija ir piedalīties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, apkarot žūpību un netiklību. Tas savukārt nozīmē, ka pašvaldība šo funkciju pilda sava budžeta ietvaros. Tādējādi Valsts policijas uzdevumi sabiedriskās kārtības nodrošināšanā nemazinājās. Ja pašvaldība izveidoja pašvaldības policiju vai deleģēja šo uzdevumu citai pašvaldībai Valsts policija savus resursus, kas bija paredzēti sabiedriskās kārtības nodrošināšanai varēja novirzīt citu uzdevumu izpildei. Tajās teritorijās, kurās pašvaldība nav izveidojusi pašvaldības policiju, vai nav deleģējusi citai pašvaldībai šīs funkcijas izpildi, tad Valsts policija turpina nodrošināt sabiedrisko kārtību administratīvajā teritorijā.

Priekšsēža p.i.

(paraksts*)

Mudīte Priede

Kristīne Kinča 26818781
kristine.kinca@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.